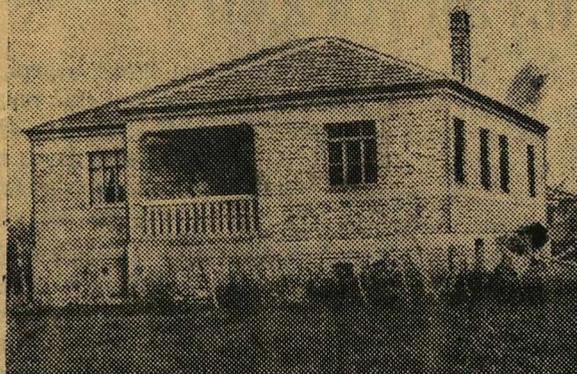

ТУУРМДЖТА ӨӨН

Албания олт амтн ноябриң 29-д, эврәнн орн-нутг фашистск деермчнрәс сулдхгденас нааран арвн тавн джил болсн өөн темдгджәнә. Эн джилмүдин эргцд Албания деревеньд агьу ик хуврлтс болв. Государственн социалистическ сектор болн селәнә эдл-ахун кооперативмүд (1959 джилин июнин 1 шинин дигәр болхла) тәрәнә цуг газрин 78,5 процентинь эзджәнә.

Госсельхозмудар болн кооперативмүдәр олзлгдджах шин техникүд болн бдгә цага агротехническ эв-аргьс, селәнә эдл-ахун культурумудин ургьц чигн, малас гардг эдл-уш чигн бөдлүлх эв-аргь учрав.

Албания крестьянмуд ода шин кевәр — бәәтхә болн культури бәәдлд бәәцхәнә.

ЗУРГТ: албания деревннн негидн. Алабания крестьянинә хуучн гер (барун бийднн) болн селәнә эдл-ахун кооперативин членә шин гер. Албания телеграфн агентствин зург.

☆

Албания олт амтн эврәнн төрскнәнн газрин меджәгәс газаран фашистск деермчнриг болн дотр-дундин бшәтириг авч шивәд, эврәнн орн-нутгин йоста эзн болдж батрен, тер мартшго бдрәс нааран арвн тавн джил давб. 1944 джилин ноябриң 29-д албания эәджнр, фашистск булагачнрла кесн зертә-зевтә чаньг ноолдагьан төгскәд, партизанск отрядмүдәс герүрн хәрдж ирдж йовх эврәнн көвүдән, әкчнрн болхла — ахнр-дүүнрән, күүкд улс болхла, — залусан ик гидг байртагьар тосцхасмн. Хортн цуг эв-аргьарн эн ноолдаг дархар седв, болв олт амтн диилхән батта кевәр итгсми, юнъгад гихлә энүг толгьалгьнд энъкр коммунистическ партъ зөгсджасми, терүг Советск Союзин олт амтнә сулдхврин туурмджтә ноолдан омгшаджасми. Албания патриотнрәс тоогьарн чигн, зер-зевәр агсгьарн чигн зөвәрт үлү болсн фашистск деермчнрин өмнәс кегч дәәллдәнд албания 28 миньгь гар үрдүд наснджиргьлән төрскнәнн сулдан бәәлгьнә болн хув-кишгин төлә өгцхәсми.

Әндр бидн ик гидг гүн ханлттагьар, теднә мартгдшго нердинь сөргәдж тоонавди. Мана олт амтн, албания хувтә-кишгтә иргч джиргьлән төлә зүткьсн ноолдачнрин баатр зөрмг хаалгьин цаарандан делдәд, марксисск-ленинск Албания күч-көлснә партиң гардврт социализм тосхлгьна төлә гүджрлтәтгьәр ноолддж йовна.

Албания олт амтнә йосн тогтснәс нааран давсн арвн тавн джил — ик болзг биш, болв эн цагин эргцд мана орн-нутгт, урднн нам энүнә тускар күсәл кедж болм дүнъгә бәәсн, тиим ик гидг хуврлтс болв. Сулдхврин өмн Албань — Европин хамгин ард хоцрсн орн-нутг бәәсми. Промышленность манд нам төрүц уга шаху билә. Нам консервслә әдл промышленн эд-таврмуд талдан орн-нутгудас нааран зөбдж авч иргдг билә. Металлар кесн издельсин болн эдин тускар нам келәд керг уга бәәсми. Газрин ик зунь помещикүдин гарт бәәсми. Угатынрин 80 миньгьн өркбүлмүд, энн болхла, — албания крестьянствин ик зунь, — эд-бод кегдг цуг газрин агьугьин зуг йисн процентинь эздж олзлгд бәәсми, тиигчкәд крестьянмудин 14 процентн болхла. — газрин нам тасрха чигн уга бәәсми. Культур болн эрдм-сурьгуль гидгнн өргн олт амтнд күрдгө бәәсми. Албания бәәрлсн амт-

☆

нә 85 процент шахунь бичдг, умшдгидг меддго улс билә.

Албания олт амтнә йосна 15 джилмүдин эргцд, урднн бүкл зун джилн эргцд кедж күцәдж болшго бәәсн тоотс кегдв. Мана олт амтн, орн-нутгт дәәнә халдасн шавиг нам түргәр эдгәдж чадсн деерән, терүнә экономикаг болн культуриг ик холд уралан йовулдж делгрүлв.

Түрүн тавн джилә зура Албаниг, ард хоцрсн, аграрн орн-нутгас, аграрн-индустриальн орн-нутгт хуврүлдж тохрулв. Эн джилмүдин эргцд И. В. Сталинә нертә текстильн комбинат, «8 ноября» гидг нертә шикрин комбинат Малитьед, Нако Спирук нертә мод эд-бод кедг комбинат Эльбасанд, цемент кедг завод Церрикд, консерви заводмуд Корчд, Шкодерд болн Эльбасанд, В. И. Ленинә нертә болн Карл Марксин нертә гидроэлектростанц болн нань чигн кесг олт промышленн предприятияс тосхгьв. Хойргч тавн джилә зура (1956—1960 джилмүд) албания промышленностин цаарандж түргн өслтинь темдгидж хәләджәнә. 1958 джилин чилгчд албания промышленн продукц гаргьлгьн 1938 джилин кемджәг 18 холванд давад гарч одсн бәәсми. Мана экономика тиим шулун ишкдләр делгрдгнн, социалистическ систем капиталистическ систем дорхн деер болдгнн дакн нег баттагьар үзүлджәнә. Кемр Албань дәәнә өмнж джилмүдин ишкдләр өссн болхла, 1960 джилд күцәхәр темдгисн промышленн продукцин агьуг күцәхин төлә, орн-нутгт 140 джил кергтә болх бәәсми!

Олт амтнә Албания селәнә эдл-ахун делгрлгд агьу ик диилврмүд күцгдв. Бальчгтә, улмта газрмуд хагсалгьна тускд агьу ик көдлмш кегдв, энүнә нилчәр орн-нутгт тәрәнә газр, 1938 джиллә дүнъцүлхлә, 96 процент өсв. Мана орн-нутгин тәрәнә газрт 3,5 миньгьн трактормуд (15 чидлин тоогьар), кесг олт комбайнс болн селәнә эдл-ахун нань чигн олт машинд көдлджәнә. Крестьянмудин эдл-ахусин 70 шаху процентн селәнә эдл-ахун производствин кооперативсд кегдцхәв. Кооперативсин медд тәрәнә цуг газрин 80 шаху процентн бәәнә. Албания крестьянмудин бәәдлджиргьлнн чигн темдгтәтгьәр хуврв. Деревнюр электрическ герл, радио, кино ордж ирв.

Олт амтнә джилмүдин эргцд тер мет бас, культури болн өрдм-сурьгулин халхд чигн зөвәр ик көдлмш күцәгдв. Ахр цагин эргцд бәәрн улс 40 наста күртлән бичдг, умшдг болцхав. Албань ода йоста гидг культу-

☆

ри революцион цагтан бәәнә. Мана цуг школмудин үүдүл, нам ах школмуд күртлән, көдлмшчнрин, крестьянмудин болн теднә үрдүдин өмн ода өргәр секәтә бәәнә. Ода албания деревнн болгьнд әкц школ бәәнә. Орн-нутгт долан джилә болн дундин кесг олт школмуд көдлджәнә. Бдгә цагт манд, 1938 джил дорхнн, дөрвн холван ик олт бичкд школд сурцацхана. Джил болгьн республикд ах сурьгульта кесг олт зүсн специалистнр белдгддж гаргьгдна. Ода Албаньд, эврә төрскнәнн болн газдин орудин вузмудар сурч, ах сурьгуль авсн 2500 специалистнр бәәнә, тер хоорнд, 1938 джилд болхла, цуг бийнн — тиим 380 улс бәәсми.

Албания тууджд хамгин түрүн болдж, олт амтнә театр, оперин болн балетин театр, киностудий, дуугьин болн биигьин ансамбль секгдсн бәәнә, кесг олт кинотеатрмудин, музеймудин, культури гермүдин тускар нам келәд керг уга.

Социализмин тосхлтд гурвдгч тавн джилин зура (1961—1965 джилмүд) мана республикин өмн, иргчин ик өргн өслт секджәнә; эн зураг бдгә цагт күч-көлснә Парть болн Албания олт амтнә правительств диглдж батлдж авчана.

Олт амтнә Албаньд үүдгдсн, тосхтдсн тоотс, Советск Союзла кегч инь глгьни темдгтә болна. Советск Союзин күргсн дөнъгин әрүн үүлдвр, нилчән әс хальдасн нег чигн шин, агьу күчтә объект гидж промышленн, селәнә эдл-ахун әс гидж культури тосхлтд чигн уга. Мана олт амтн, бийднн ним итклтә инь болн күчтә нөкд болсн советск олт амтн бәәдг учрав, йоста гидгәр бахтна.

Эн джил Албаниюр Советск Союзин партиин-правительствин делегәц үр Н. С. Хрущев толгьачта ирлгьн — албания олт амтнд алдр байрин сән бдр болв.

Бидн Советск Союзла кедг иньглгьән мана цуг диилврмүдин ул гидж тоолдж чинрлнәвдн, тегәд түүгән бидн орчлнн деер хамгин унтә тоотмдү гидж тоолдж хадгьлхвдн. Маниг тиигдж үр Энвер Ходжан толгьалджах Албания күч-көлснә партъ сурьгьна.

Эврәнн дурта партиинн эргнд баттагьар хамсн мана олт амтн, шин, социалистическ джиргьл тосхлгьнд эврәнн өмн зөгсджах төрмүдиг әрүн цеврәр күцәхин төлә цуг күчн-чидлән агеджана.

Адриатик КАННИ.
Албания журналист.